

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet för att fler barn
ska delta i utbildningen i förskolan i förskolan
Norrskenet och Skellefteå kommun**

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av *arbetet för att fler barn ska delta i utbildningen i förskolan* i Norrskenet i Skellefteå kommun. Kvalitetsgranskningen genomfördes under hösten 2024.

Vid kvalitetsgranskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 25 oktober 2024.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen senast den 25 april 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Skellefteå kommun har inkommit med en sådan redovisning den 25 april 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på inom området.

Hemkommunens arbete för att öka deltagandet i förskolan

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och organisera arbetet med att främja närvaro på ett sätt där det blir tydligt hur arbetet ska bedrivas, utvärderas och utvecklas.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har genomfört informationsmöten med alla medarbetare och informerat om vikten av att arbeta med att främja barns närvaro i förskolan. Därefter har biträdande rektorer fortsatt arbetet med sina medarbetare. Bland annat genom att på arbetsplatsträffar förtydliga att barns närvaro är viktig eftersom förskolan är en utbildningsplats där barns regelbundna deltagande är viktig för deras lärande och relationsskapande. Förskolans uppdrag ska förtydligas för vårdnadshavare för att de ska förstå vikten av att barn deltar i förskolans undervisning.

Vidare framgår av redovisningen att ett kommungemensamt introduktionsmaterial som används implementeras hos alla medarbetare. Då barn introduceras ska vårdnadshavare informeras om förskolans uppdrag och hur viktigt det är att korrekta scheman lämnas in och om frånvaro uppstår ska den meddelas – det ska vara tydligt för vårdnadshavare att de förstår att förskolan kommer att fråga efter barnet om de inte kommer. Rektorsteamet har skapat en struktur i området där medarbetare har kontroll på barnens närvaro/frånvaro. Vid tredje dagen av frånvaro kontakter medarbetare hemmet för att meddela att de saknar barnet och höra när de väntas tillbaka till förskolan. Vid återkommande frånvaro letar man efter mönster och vid behov tar medarbetare kontakt med rektor som ringer vårdnadshavare för att stämma av läget.

Skoladministratör har involverats för att varje månad sammanställa barnens närvaro och frånvarotillfällen för att rektorsteamet sedan ska analysera underlaget och vidta åtgärder.

För att utvärdera insatserna har rektorn genomfört dialoger med medarbetare och vårdnadshavare samt tagit fram vissa data ur systemstöden. Av redovisningen framgår att det har skapats en ny förståelse för uppdraget hos medarbetare om att förskolan är en utbildningsplats som kan göra skillnad för ett barns fortsatta skolgång. Vårdnadshavare har uppskattat den tydligare informationen de fått om förskolans uppdrag. Genom att det nu finns en möjlighet att få en tydligare bild av barnens närvaro och frånvaro, kan det också genomföras analyser

av vad barnen kunnat ta del av i förskolans verksamhet kopplat till läroplansmålen.

Huvudmannen planerar också att för att implementera ett förvaltningsövergripande arbete med att främja barns och elevers närvaro i alla skolformer. Det handlar om förebyggande insatser vid sjukdom mer än tre dagar och annat förebyggande uppsökande arbete, det handlar om regelbunden analys av frånvaro, kartläggning av barns trivsel, kontakt med vårdnadshavare då barnen inte kommer och vad oroväckande frånvaro är. En frånvarotrappa som utarbetats centralt ska även börja användas i förskolan.

Utifrån ovanstående gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver följa upp och analysera rektorns arbete med att främja närvaro.

Av huvudmannens redovisning framgår att biträdande avdelningschef har haft avstämningar med rektor och biträdande rektor i utvalt område för att följa det närvarofrämjande arbetet. I ledningsgruppen där rektorer och avdelningsledningen ingår har erfarenhetsutbyten om arbetet med att främja närvaro i förskolan hållits vid ett flertal tillfällen. På avdelningsnivå sker uppföljning kvartalsvis för att se om särskilda insatser behövs i något rektorsområde, i vissa områden oftare på rektors önskan eller i samband med verksamhetsbesök eller insynsbesök som görs. Kvalitetsanalytiker på förvaltningen har fått i uppdrag att sammanställa barnens närvaro och frånvaro timme för timme på alla kommunens förskolor över en tid för att göra en analys och skapa ett underlag för att kunna planera arbetet framåt för rektorsteamet men också på avdelningsnivå.

I redovisningen anges vidare att arbetet som påbörjats har inneburit en förändring i hur man pratar om förskolan. Man ser att det skett en kulturförändring där man tydligare ser att det närvarofrämjande arbetet handlar om barnens rätt till utbildning. Genom erfarenhetsutbyte och dialoger har man börjat hitta en gemensam förståelse för uppdraget. I detta har också arbetet med att utgå från fakta och analysera underlag bidragit till en ökad förståelse.

Fortsättningsvis ska rektorteamet få ett tydligare administrativt stöd, bland annat genom olika stödjande system. Funktionen Lärledare håller på att

anställas till alla rektorsområden och en av deras arbetsuppgifter är att utveckla arbetet med att främja barnens närvaro i förskolan. Det finns också planer för att utöka HLT-team (hälsa-lärande-trygghet). Frånvarotrappan ska implementeras i alla verksamheter och de regelbundna dialogerna med skolledare, där det närvarofrämjade arbetet ingår, ska fortsätta.

Utifrån ovanstående gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Hemkommunens arbete för att öka deltagandet i förskolan

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Hemkommunen behöver utveckla former för att identifiera och analysera orsaker och hinder till att vårdnadshavare avstår plats i förskola för att utforma insatser som möter målgruppens behov, samt följa upp och utvärdera de insatser som görs i det uppsökande arbetet.

Av huvudmannens redovisning framgår att en ny rutin införts och som innebär att uppföljning ska ske då vårdnadshavare tackar nej till förskoleplats i syfte att identifiera orsaker till att vårdnadshavare tackar nej. I vissa områden finns en försöksverksamhet som innebär att personal från Familjecentraler (familjerådgivare från socialtjänsten) följer BVC på ett första hembesök. Det är ett sätt att bygga relationer och se de om det finns äldre barn hemma som kan erbjudas förskola. Kommunen arrangerar också informationsmöten för nya invånare i Skellefteå, där representanter från förskola deltagit och berättat om förskolans uppdrag. På inflyttardagar har också förskolan funnits med och gjort reklam för verksamheten. En informationsfilm om förskolan har spelats in på engelska.

Av redovisningen fram går dock inte hur de olika insatserna följs upp och utvärderas.

Utifrån ovanstående gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

På Skolinspektionens vägnar

X Ildiko Lundqvist

Beslutsfattare

Signerat av: Ildiko Lundqvist

X Anna Sundman Marknäs

Föredragande

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

Bilaga 1: Författningsstöd

2 kap. 8 § skollagen (2010:800)

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls

8 kap. 2 § skollagen

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

8 kap. 3 § skollagen

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 4-7

§§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. *Lag (2017:1115)*.

8 kap. 4 § skollagen

Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5-7 §§.

8 kap. 5 § skollagen

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

8 kap. 6 § skollagen

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

8 kap. 7 § skollagen

Barn ska även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

8 kap. 12 § skollagen

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och

1. vars vårdnadshavare önskar det, eller
2. som ska tas emot i förskolan efter ett erbjudande om plats enligt 14 a §.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

8 kap 12 a §

Hemkommunen ska genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som inte har en plats i förskola och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola.

Första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år. Kontakt ska sedan tas inför varje höst och varje vår då barnet inte har en plats i förskola. Sista kontakten ska tas inför våren det år barnet fyller sex år.

Kommunen behöver inte ta kontakt enligt första stycket med vårdnadshavare till barn som inte är folkbokförda i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

8 kap 14 a §

Ett barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § ska av hemkommunen erbjudas en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om

1. barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
2. barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år.

Kommunen ska sträva efter att erbjuda även andra barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare.

8 kap. 14 b §

Kommunen behöver inte erbjuda en plats enligt 14 a § om barnet inte är folkbokfört i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Kommunen behöver inte heller erbjuda en plats enligt 14 a § första stycket om det med hänsyn till barnets levnadsförhållanden eller situation i övrigt är uppenbart obehövligt.

8 kap. 14 c §

Ett erbjudande om plats enligt 14 a § ska ges från och med hösten det år barnet fyller tre år. Erbjudandet ska lämnas till barnets vårdnadshavare senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot.

Kommunen ska hålla platsen reserverad för barnet till och med en månad efter det datum då barnet tidigast kan tas emot. Kommunens skyldighet att hålla platsen reserverad upphör om barnet inte börjar i verksamheten inom den tiden eller det framgår på något annat sätt att det inte finns önskemål om den erbjudna platsen.

Ett nytt erbjudande om plats ska lämnas inför varje höst barnet inte har en plats i förskola till och med det år då barnet fyller fem år.

29 kap. 19 § skollagen

Kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, anpassade grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen.

Informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen.

Förordning (2018:15) om läroplan för förskolan (Lpfö)**2.4 Förskola och hem**

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (bland annat)

- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan
- utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta

Prop. 2021/22:132 Förskola för fler barn, s. 8, 12, 16-17, 23, 51-53 och 132

